

OC Nieuwe Vaart slaat de brug tussen onderwijs en welzijn

Orthopedagogisch Centrum (OC) Nieuwe Vaart is een school voor buitengewoon basisonderwijs en een multifunctioneel centrum voor begeleiding, dagopvang en gezinsondersteuning. Dagelijks maken ze de brug tussen onderwijs en welzijn. Ze gaan veel verder dan het voorzien van een schools aanbod. Zo heeft elk kind een individueel begeleider en een gezinsbegeleider, ondersteunen ze bij opvoedingsvragen thuis en helpen ze zinvolle vrijetijdsinvulling zoeken.

“We willen dat kinderen opgroeien in een veilige en vertrouwde omgeving waar ze zichzelf kunnen zijn en leren omgaan met anderen. Met dit project

proberen we wat werkt bij ons tot bij diverse scholen, kinderen en gezinnen te brengen.”

Anke Maes – projectverantwoordelijke OC Nieuwe Vaart

Sterk Omringd: een kwaliteitsvolle omgeving voor meer weerbare kinderen

Sociale vaardigheden leren in de klas

Sterk Omringd vertrekt vanuit signalen uit klassen waar het even moeilijk loopt: leerlingen die zich bijvoorbeeld niet goed in hun vel voelen, weinig meewerken, opstandig zijn en snel de controle over hun emoties verliezen.

OC Nieuwe Vaart ging in 2023 en 2024 aan de slag met 5 lagere scholen.

Elk traject starten ze met een meting van **de kwaliteit van het leerklimaat**. **346 leerlingen** uit het lager onderwijs gaven hun mening over de mate waarin ze zich ondersteund voelen door hun leerkracht, er sprake is van pesten en roddelen in de klas, er positieve relaties zijn met leerlingen en er rust en structuur is in de klas. De resultaten worden gedeeld in de klas en zo voelt iedereen zich verantwoordelijk om aan de slag te gaan.

“Ik zou de meting van het leerklimaat elk jaar willen afnemen voor alle klassen. Zo krijgen we objectieve informatie, weten we écht wat er leeft en kunnen we gericht inzetten op werkpunten.”

Directeur van een school

Sterk Omringd wil in de eerste plaats de klasdynamiek versterken. Vanuit **15 groepssessies 'Rots en Water'** werkten **44 leerlingen** op een speelse manier aan hun weerbaarheid en sociale vaardigheden. Rots staat voor eigen grenzen aangeven, zelfstandig beslissingen nemen en een eigen weg gaan. Water staat voor communicatie, luisteren, samen naar oplossingen zoeken en de grenzen van anderen respecteren.

"We hebben samen heel veel plezier gemaakt en we leerden hoe we elkaar kunnen respecteren."

Leerling, na de sessie Rots en Water

Waar er individuele ondersteuning van leerlingen nodig is wordt de **LifeCity app** gebruikt. **Drie scholen** kregen een kennismaking met de app waar kinderen meer te weten kunnen komen over hun doelen, talenten, krachten en netwerk via een digitale stad. De app werd al 1 keer gebruikt bij een leerling tijdens het project.

Leerkrachten als drijvende kracht voor een positief klasklimaat

Bij problemen in de klas kijkt men vaak naar het kind dat probleemgedrag stelt. Er wordt dan snel naar individuele oplossingen gezocht, zoals begeleiding door een ondersteuner op school of een psycholoog. Dit koppelen aan groepsdynamiek en sociaal-emotionele vaardigheden in de klas gebeurt echter zelden. OC Nieuwe Vaart ziet veel winst in de rol van leerkrachten hierin.

35 leerkrachten kregen een training in **TOPspel**. TOPspel verbetert het leerklimaat door te werken aan de gedragsaanpak van de leerkracht en positieve groepsdruk. Teams van leerlingen houden zich tijdens de les aan drie positieve TOPafspraken (bv. aan de eigen taak werken, anderen laten werken en op de eigen plaats blijven zitten). De leerkracht geeft leerlingen en teams complimenten als het hen lukt om de TOPafspraken na te leven. De klasleerkracht gebruikt TOPspel gewoon tijdens de reguliere lessen. Er moet dus geen extra tijd voor worden uitgetrokken.

79 leerkrachten maakten ook kennis met de methodiek **Proactief cirkelen**. Dit is een klasgesprek waarin iedereen leert aandachtig en respectvol naar elkaar te luisteren. Leerlingen leren positief te communiceren. Iedereen krijgt de kans om iets over een bepaald onderwerp te zeggen.

Ondersteuning gezinnen bij opvoedingsvragen

"In een bepaalde klas hebben we het patroon van naschoolse digitale conflicten kunnen doorbreken doordat de leerlingen in de enquête zelf aangaven dit te willen stoppen. We vroegen hen of ze het een goed idee zouden vinden als de ouders kunnen zien hoe ze tegen elkaar praten, en wonder boven wonder stonden de kinderen hiervoor open."

Tijdens de oudercontacten heeft de leerkracht dit besproken, en de ruzies zijn sindsdien sterk verminderd."

Anke Maes, projectverantwoordelijke OC Nieuwe Vaart

Naast de school is de thuiscontext een belangrijke plaats voor kinderen en jongeren. Voor ouders en opvoedingsverantwoordelijken voorziet OC Nieuwe Vaart huisbezoeken en een ambulante aanbod op de campus van OC Nieuwe Vaart, '**de Sluisvaart**' genaamd. Het is een plek waar ouders met opvoedingsvragen terecht kunnen, bijvoorbeeld rond moeilijk gedrag bij hun kind en over hun eigen stress- en emotieregulatie. Zo bereikten ze reeds **12 gezinnen**.

Aanwezigheid op de school is belangrijk. Hierdoor verlaagt de drempel om de stap naar hulpverlening te zetten. In het laatste deel van het project wil OC Nieuwe Vaart inzetten op het versterken van vertrouwensfiguren op school zoals b.v. de zorgcoördinator, de brugfiguur... om ouders mee te begeleiden naar gepaste hulp.

De 'in between moments' op school vormen de grootste bronnen van conflict.

Het laatste deel van het project in het najaar van 2024 zal hierop inzetten. In de voor- en naschoolse opvang, en over de middag zijn veel kinderen samen in een omgeving die dikwijls beperkt is qua ruimte. Vaak zijn het ongestructureerde momenten waar kinderen vrij kunnen kiezen wat ze doen en waar ze zich begeven. Tegelijkertijd zijn er tijdens die momenten het minst aantal volwassenen aanwezig, en in veel scholen zijn dit personen die geen deel uitmaken van het lerarenteam. Conflicten die in deze momenten ontstaan, escaleren meer en kinderen dragen ze met zich mee tot in de klas omdat ze nog niet opgelost zijn. Dit beïnvloedt hun welbevinden op school en verkort de effectieve leertijd omdat kinderen de conflicten nog aan het verwerken zijn.

